

Els joves s'enquisten en l'atur de llarga durada

La crisi ha destruït en dos anys prop de 400.000 llocs de treball a Catalunya, segons l'Enquesta de Població Activa (EPA). Aquesta xifra és el resultat d'acumular nou trimestres consecutius d'augment de l'atur, amb l'excepció del segon trimestre del 2009, quan per raons estacionals l'ocupació es va recuperar lleugerament. Però, tot i que aquestes xifres ja són conegudes, quan s'analitzen al detall s'observen indicadors que presenten una difícil solució. És el cas dels joves, que s'han 'enquistat' en l'atur de llarga durada i ja superen en nombres absoluts al conjunt d'aturats de menys de sis mesos, una dada 'preocupant', segons el catedràtic d'Economia Aplicada de la UAB, Josep Oliver.



De l'anàlisi exhaustiu d'aquestes dades que facilita l'EPA, n'hi ha una que destaca per damunt de les altres que és el comportament de l'atur de llarga durada. Una variable que recull l'evolució de la desocupació d'aquelles persones que porten més d'un any a l'atur i, tot i buscar feina, no hi ha manera de trobar-la.

Les xifres registren un primer rècord com a mínim en els últims cinc anys de les sèries històriques que recull l'EPA amb dades de Catalunya. Per primera vegada, el nombre de persones aturades fa més d'un any són més que les persones que porten menys de sis mesos desocupades.

El primer trimestre del 2008 el nombre total de desocupats a Catalunya era de 290.800 persones. D'aquestes, les que portaven a l'atur més d'un any, sumaven 60.300 persones, només el 20,74% del total. Per contra, les que portaven fins a sis mesos desocupades eren 172.600 persones, el 59,3% del total.

En aquest dos anys de crisi i de recessió, les xifres han donat un tomb. A l'espera que es publiqui l'EPA del segon trimestre d'aquest any, el 30 de juliol pròxim, les dades del primer trimestre del 2010 indiquen que les persones que portaven només fins a sis mesos en atur eren 242.500 persones, el 35,86% de les 676.200 que estaven en atur.

Per contra, els desocupats que acumulen més d'un any a l'atur arribaven aquest primer trimestre a 252.800 persones, el 37,8%, cosa que suposa que per primera vegada al menys des del 2005, l'atur de llarga durada pesa més que la desocupació de menys de sis mesos.

En termes inter trimestrals, el primer trimestre d'aquest any les persones amb menys de sis mesos han disminuït de 26.300 persones, mentre que els aturats de més d'un any han augmentat durant el mateix període de 46.194. Josep Oliver creu que quan es publiquin les dades del segon trimestre les persones en atur de llarga durada seguiran augmentant.

Un aturat de llarga durada penedit

Alonso José Tudela és una víctima de 37 anys de l'atur de llarga durada. Tudela porta 19 mesos a l'atur després d'haver patit els primers acomiadaments del sector de l'automòbil durant les incipients sotragades de la crisi i del sector de la construcció, quan la fi d'una promoció immobiliària el va deixar sense la feina de vigilant de seguretat, coincidint amb l'esclat de la bombolla immobiliària.

Alonso José Tudela, víctima de l'automòbil i de la construcció, sense cap titulació d'ensenyament bàsic, ara és una persona que està mil vegades 'penedida' per no haver fet cas els seus pares que l'insistien en què no deixes els estudis i s'esforcés en treure la titulació d'estudis primaris. Aquest jove està estudiant ara en un programa del Departament de Treball per obtenir aquesta titulació que és un 'condicionant' bàsic perquè una empresa et contracti, explica Tudela.

Les dades en el conjunt de l'estat espanyol indiquen que el 59,6% dels aturats durant el primer trimestre d'aquest any no tenien estudis primaris o tenien un nivell educatiu baix, segons un estudi elaborat per Josep Oliver.

Cruel singularitat

El catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona explica que una de les 'cruels singularitats' d'aquesta crisi, que la fa diferent a les precedents que ha patit l'economia espanyola i catalana, és que ara que s'obre el període de recuperació, que trigarà més o menys, però que no trigarà a arribar, les perspectives són d'un inici d'un període de millora de l'economia però sota índexs de creixement substancialment per sota del 2%.

Aquest nou període, marcat per gairebé un estancament econòmic o per creixements molt

moderats de l'economia, fa que 'recuperar' els nivells d'ocupació d'abans de la crisi i acabar amb les altes taxes d'atur sigui una tasca penosa de més de deu anys a ritmes previsibles de creació d'uns 30.000 llocs de treball a l'any.

Oliver explica que això fa que aquesta crisi presenti una 'cruel' singularitat que no s'ha donat amb altres episodis de contracció de l'economia, que un cop finalitzats iniciaven períodes d'alts creixements de l'entorn del 4% i de forta creació de llocs de treball.

'Enquistament'

Per el catedràtic d'Economia Aplicada, aquest 'enquistament' de l'atur de llarga durada, i especialment entre el col·lectiu de joves de menys de 29 anys, és 'molt preocupant'.

Oliver creu que es requerirà de polítiques públiques 'agressives' per facilitar el reciclatge professional i la formació d'aquests expulsats del mercat de treball, procedents bàsicament del sector de la construcció, que gairebé expliquen 150.000 dels llocs de treball perduts, i de la indústria de poc valor afegit, que també va destruir de l'entorn dels 150.000 llocs de treball.

El catedràtic explica que al ser joves, i amb una motxilla molt poc carregada d'experiència laboral, fa que després de molt de temps a l'atur es perdin amb facilitat les capacitats i les habilitats adquirides en el mercat de treball.

Això fa que per aquests joves, el camí de tornada al mercat de treball sigui 'molt dificultós', al menys molt més difícil que per una persona adulta, que acumula una experiència i unes habilitats professionals més consolidades a la seva motxilla laboral.

Una onada d'aturats es desplaça

Josep Oliver creu que aquest escenari que presenta el mercat de treball de l'estat espanyol i de forma similar el català suposa que les persones que van ser expulsades del mercat de treball durant les primeres sotragades de la crisi, bàsicament joves sense formació, es mantenen a l'atur i es van desplaçant com una onada. Un desplaçament que va 'enquistant' o 'cronoficant' la variable de l'atur de llarga durada, cosa que 'ens està dient que no se'n surten'.

Prestacions a la baixa

La constatació de què l'atur de llarga durada s'està 'enquistant' a les llistes de l'atur, ve demostrada per l'evolució de les prestacions que perceben els desocupats i els subsidis que s'aproven un cop finalitzat el dret de prestació per cotització.

El maig d'aquest any, aquestes partides de prestacions i subsidis van suposar una despesa per l'Estat de 2.660 milions, un 2,7% més que el maig del 2009.

Tot i aquest increment de la partida pressupostària per fer front al llast de la desocupació, el desembors mensual per aturat el mateix mes de maig va disminuir un 13,9%, segons les dades del Ministeri de Treball.

Així, mentre que el maig del 2009 la mitjana d'ingrés mensual era de 1.043 euros per aturat, aquest maig la mitjana de la prestació mensual va quedar fixada en 899 euros.

Aquesta baixada sostinguda de la mitjana de la prestació, que es va iniciar a partir de l'agost del 2009, respon a l'augment de l'atur de llarga durada, i s'explica perquè les prestacions que van rebent els aturats van disminuint quan més temps porten en situació d'atur.

Josep Molina, Barcelona (ACN).